DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ | 100 EĞİTİMİN YÜZYILI

ORTAÖĞRETİM

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

1. ÜNİTE

ALLAH-İNSAN İLİŞKİSİ

9. Sınıf

İÇİNDEKİLER

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI
1.2. DOĞRUYU ARAYAN BİR VARLIK OLARAK İNSAN
1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN
1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

Evrendeki düzenle ilgili aşağıdaki videoyu izleyiniz.

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

- Evrendeki kusursuz denge ve ahenk, yaratılışın anlamsız ve amaçsız olmadığının en somut göstergelerindendir.

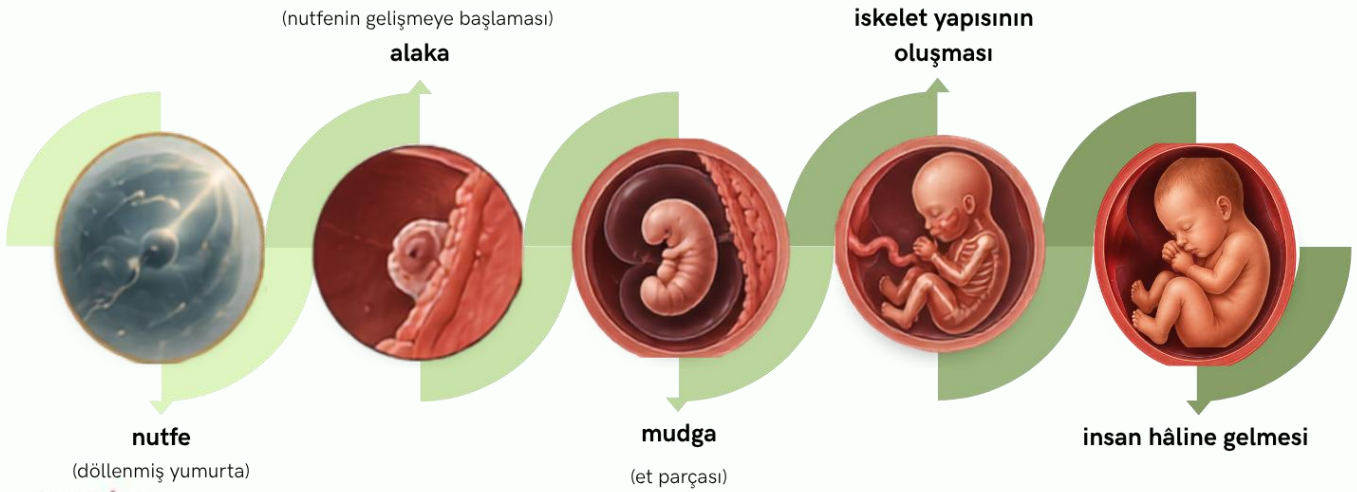
"Şüphesiz biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık."
(Kamer suresi 49. ayet)

"Güneş ve Ay bir hesaba göre hareket etmektedir."
(Rahman suresi 5. ayet)

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

İnsan, tarih boyunca kim olduğunu, nereden geldiğini ve niçin yaratıldığını sorgulamıştır. İnsanın ve bütün varlıkların yaratıcısı Allah'tır (cc).

"Ant olsun, biz insanı, çamurdan (süzülmüş) bir özden yarattık. Sonra onu sağlam bir karargâhta nutfe hâline getirdik. Sonra nutfeyi alaka (aşılanmış yumurta) yaptık. Peşinden, alakayı, bir parçacık et hâline soktuk; bu bir parçacık eti kemiklere (iskelete) çevirdik; bu kemikleri etle kapladık. Sonra onu başka bir yaratışla insan hâline getirdik. Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir."

(Müminun suresi 12-14. ayetler)

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

- İslam'a göre ilk insan ve peygamber Hz. Âdem'dir.
- Allah (cc), insanı en güzel şekilde yaratmış; ona akıl, irade ve öğrenme yeteneği gibi üstün özellikler vermiştir.

"Biz insanı en güzel biçimde yarattık."

(Tin suresi 4. ayet)

Ant olsun biz insanoğluna şan, şeref ve nimetler verdik; onları karada ve denizde taşıdık, kendilerine güzel güzel rızıklar verdik ve onları yarattıklarımızın çoğundan üstün kıldık.

(İsra suresi 70. ayet)

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

- İnsan, yeryüzünün halifesi olarak dünyayı imar etmekle ve Yüce Allah'ın koyduğu ilkelere uygun bir yaşam sürmekle yükümlüdür.

"Hani Rabbin meleklere, 'Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.' demişti..."

(Bakara suresi 30. ayet)

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

- Göklerin, yerin ve dağların yüklenmekten çekindiği büyük emanet, irade ve şuur sahibi olan insana verilmiştir.

"Şüphesiz biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar onu yüklenmek istemediler, ondan çekindiler. Onu insan yüklendi..."

(Ahzab suresi 72. ayet)

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

Allah (cc), insanı sosyal bir varlık olarak yaratmıştır.

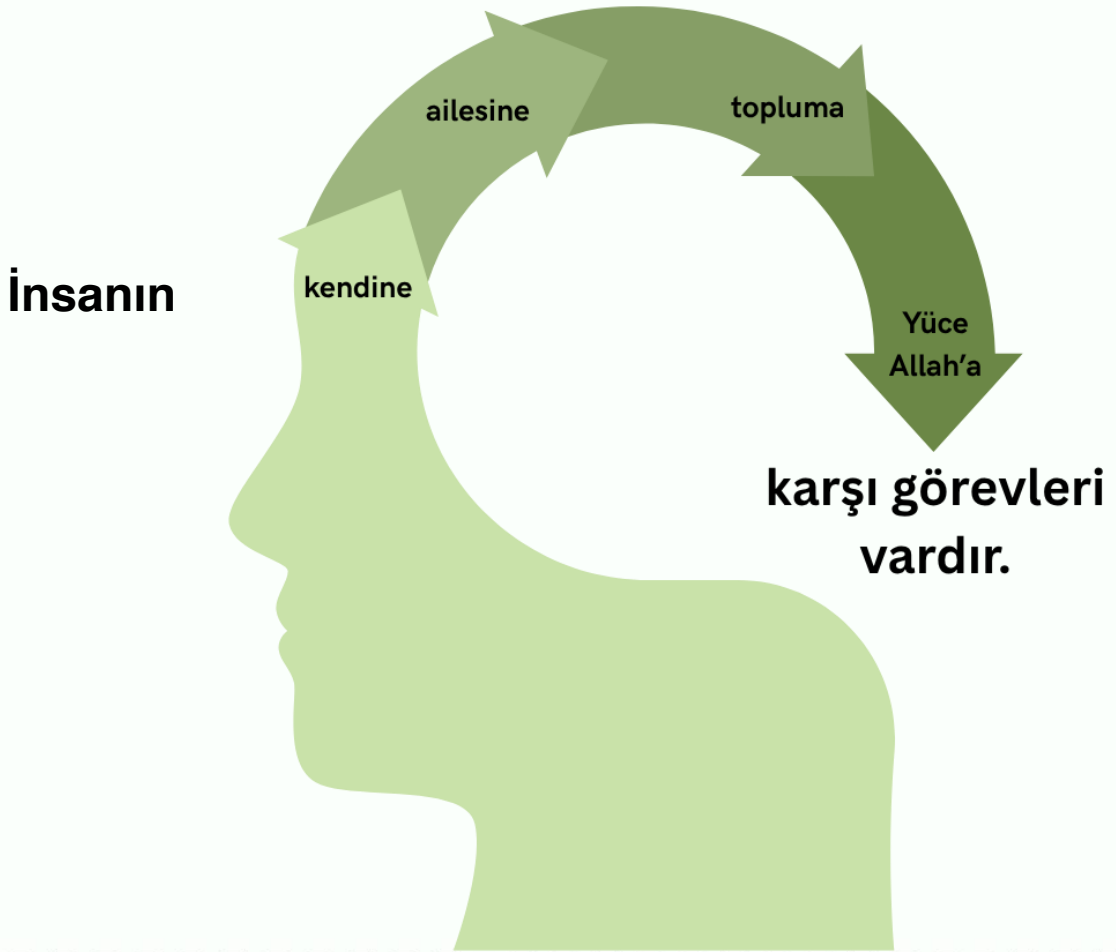
İnsan

- Yüce Allah'a kulluk etmek,
- ahlaki değerlere uygun yaşamak,
- ahiret için hazırlık yapmakla yükümlüdür.

"O, sudan bir insan yaratıp ondan soy sop ve hısımlık meydana getirendir. Rabbin her şeye hakkıyla gücü yetendir."

(Furkan suresi 54. ayet)

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

- Allah (cc), insanı öğrenme yeteneğiyle yaratmıştır.
- İlk insan Hz. Âdem'e varlıkların isimleri ve özellikleri öğretilmiştir.

"Allah, Âdem'e bütün varlıkların isimlerini öğretti. Sonra onları meleklere göstererek 'Eğer doğru söyleyenler iseniz haydi bana bunların isimlerini bildirin.' dedi. Melekler, 'Seni bütün eksikliklerden uzak tutarız. Senin bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz her şeyi hakkıyla bilen, hikmetle yapan sensin.' dediler."

(Bakara suresi 31-32. ayet)

1.1. İNSAN VE İNSANIN YARATILIŞI

- Evrendeki hiçbir varlık boş yere yaratılmamıştır.
- Tüm varlıklar Allah'ı (cc) tespih eder.

"Yedi gök, yer ve bunların içinde bulunanlar Allah'ı tespih ederler. Her şey O'nu hamd ile tespih eder. Ancak, siz onların tespihlerini anlamazsınız. O, halîm'dir (hemen cezalandırmaz, mühlet verir), çok bağışlayandır."

(İsra suresi 44. ayet)

- İnsanın yaratılış amacı
  - Yüce Allah'ı tanımak,
  - O'na kulluk etmek,
  - salih ameller işlemek,
  - eylemlerinde sorumlu davranmaktır.

1.2. DOĞRUYU ARAYAN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- İnsan, doğası gereği kim olduğu, nereden geldiği ve varoluşunun amacını sorgulayan bir varlıktır.

Tefekkür: Evrendeki olayların ve nesnelerin özünü kavramak amacıyla derinlemesine düşünmektir.

- Derinlemesine düşünme yetisi, insanı körü körüne inanmaktan kurtararak evrendeki ilahi delilleri anlamaya yönlendirir.

1.2. DOĞRUYU ARAYAN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- Okuyup araştırarak yeni bilgiler öğrenebilen insan, Allah'ın (cc) ayetleri ve yarattıkları üzerine düşünmelidir.
- Bu sayede Allah'ın (cc) kudret ve yüceliğini daha iyi kavrar.

"Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı alaktan yaratmıştır. Oku! Kalemle (yazmayı) öğreten, (böylece) insana bilmediğini bildiren Rabbin sonsuz kerem sahibidir."

(Alak suresi 1-5. ayetler)

1.2. DOĞRUYU ARAYAN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- İslam, insana dünya ve ahiret mutluluğunun yolunu gösterir.
- Allah (cc), samimiyetle hakikati arayanları doğru yola iletir.
- İnsan, doğru yolu seçme konusunda irade sahibidir.

"Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik; artık o isterse şükreden olur, isterse nankör."

(İnsan suresi 3. ayet)

1.2. DOĞRUYU ARAYAN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- Dış dünyayı ve tabiatı kavramanın ilk basamağı duyu organlarıdır.
- Duyulardan gelen verileri işleyen ve iyiyi kötüden ayırt eden en üstün denetleyici akıldır.
- Kur'an-ı Kerim, insanı aklını kullanmaya yönlendirir.

"Ey akıl sahipleri..."

(Bakara suresi 197.ayet; Maide suresi 100. ayet; Talak suresi 10.ayet)

"Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde selim akıl sahipleri için elbette ibretler vardır."

(Al-i İmran suresi 190. ayet)

1.2. DOĞRUYU ARAYAN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

❖ Aklın ve duyuların ötesindeki aşkın hakikatlere, varoluş gayesine ve ahiret bilgisine ise yalnızca vahiyle ulaşılabilir.

Vahiy: Peygamberler aracılığıyla insanlara, hayatın hangi ilkelere göre yönlendirilmesi ve nelere uyup nelerden sakınılması gerektiğini bildiren ilahi bilgi ve bu bilginin gönderiliş tarzıdır.

"**Gerçek şu ki düşünüp öğüt alsınlar diye sözü (vahyi) onlara birbiri ardınca ulaştırmışızdır.**"

(Kasas suresi 51. ayet)

"**... Allah, müjdeciler ve uyarıcılar olarak peygamberler gönderdi ve beraberlerinde, insanların anlaşmazlığa düştükleri şeyler konusunda, aralarında hüküm vermek üzere kitapları hak olarak indirdi...**"

(Bakara suresi 213. ayet)

1.2. DOĞRUYU ARAYAN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

Marifet: Derinlemesine düşünerek ve idrak ederek bir şeyin hakikatine ulaşmak, Yaradan'ı kalben tanımaktır.

Fıtrat: İnsanın doğuştan getirdiği, inanmaya ve iyiliğe yatkın temiz yaradılış özüdür.

Mükellef: Akli dengesi yerinde, ergenlik çağına gelmiş ve dinin getirdiği sorumlulukları taşımakla yükümlü kişidir.

"Hakka yönelen bir kimse olarak yüzünü dine çevir. Allah'ın insanları üzerinde yarattığı fıtrata sımsıkı tutun. Allah'ın yaratmasında hiçbir değiştirme yoktur. İşte bu dosdoğru dindir. Fakat insanların çoğu bilmezler."

(Rum suresi 30. ayet)

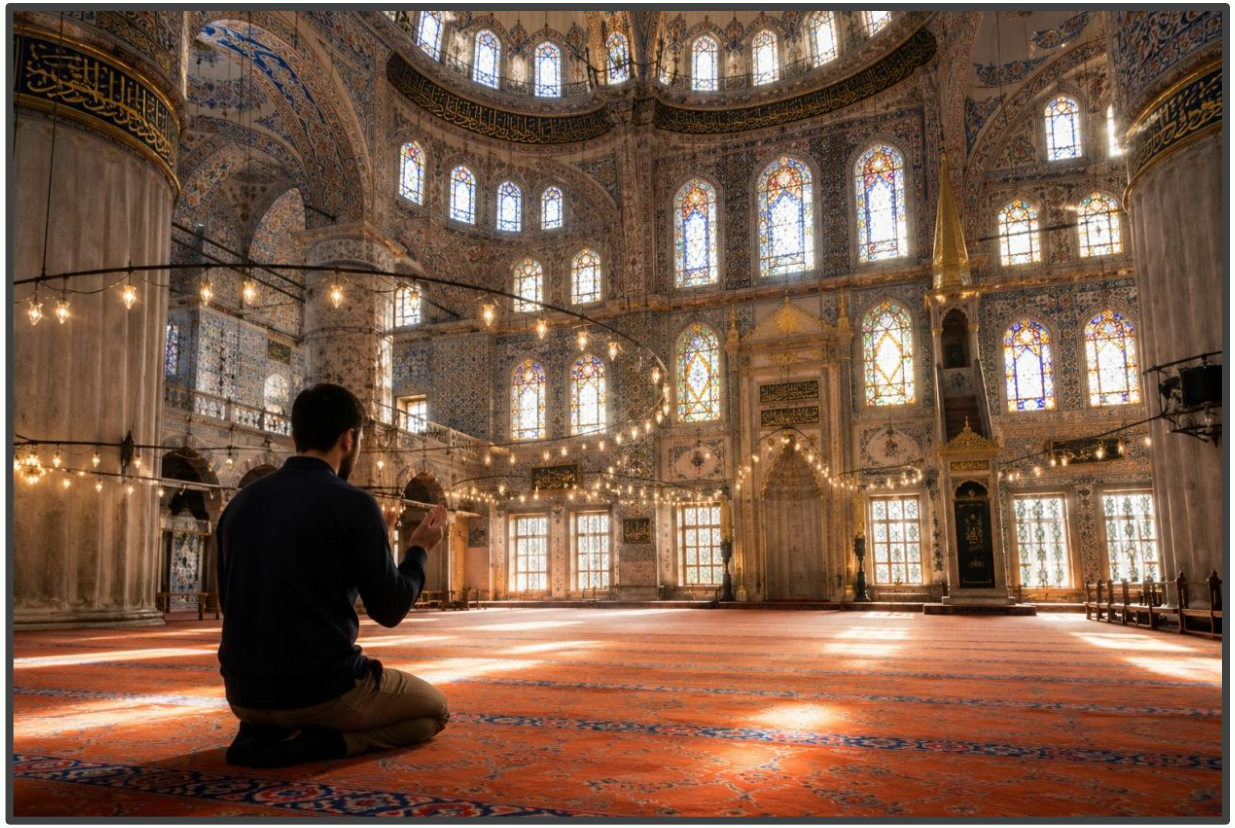
"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."

(Zariyat suresi 56. ayet)

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- Evrendeki düzen ve ahengi müşahede eden insan Yaradan'a duyduğu hayranlıkla ibadet etmeye yönelir.

- Yüce Allah'a yakınlaşmanın yolu dua etmek, ibadet etmek, tövbe etmek ve Kur'an-ı Kerim okumaktır.

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

Fikrini paylaş

Duayla ilgili videoyu izleyiniz. Düşüncelerinizi paylaşınız.

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

İbadet: Yüce Allah'ın rızasını gözeterek sergilenen bütün güzel ve yapıcı davranışlardır.

Hamt: Saygı ve sevgi duygularıyla Yaradan'ı övmek, O'nun emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınarak şükretmektir.

"Rahmân ve rahîm olan Allah'ın adıyla. Hamd (övme ve övülme), âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur. O, rahmândır ve rahîmdir. Ceza gününün mâlikidir. (Rabbimiz!) Ancak sana kulluk ederiz ve yalnız senden medet umarız. Bize doğru yolu göster. Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yolunu; gazaba uğramışların ve sapmışların yolunu değil! Âmin."

(Fatiha suresi 1-7. ayetler)

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- Allah'ı (cc) tespih eden ve O'na yönelen kul, Allah'ın (cc) rahmet ve yakınlığına erişir.
- Kulun Yaradan'a en yakın olduğu acziyetini itiraf edip O'na sığındığı andır.
- Kur'an-ı Kerim, Yüce Allah'ın kelamıdır; onu okumak ve anlamaya çalışmak, Allah'la (cc) bağ kurmanın önemli yollarındandır.

"İşte bu (Kur'an) da bizim indirdiğimiz mübarek bir öğüttür..."

(Enbiya suresi 50. ayet)

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- Kur'an-ı Kerim, insana dünya hayatında doğru yaşamayı öğretir ve ahiret hayatı konusunda rehberlik eder.

"Allah, kendi içinde uyumlu, gerçekleri tekrar tekrar dile getiren bir kitap olarak sözlerin en güzelini indirdi. Rablerinden korkanların onun etkisiyle tüyleri ürperir, sonra yine Allah'ı anmaya yönelerek bedenleri ve kalpleri huzura kavuşur..."

(Zümer suresi 23. ayet)

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- Kur'an-ı Kerim'i okumak başlı başına bir ibadettir.

> "*Kim Kur'an-ı Kerim'den bir harf okursa onun için bir iyilik sevabı vardır. Her bir iyiliğin karşılığı da on sevaptır. Ben, elif lâm mîm bir harftir demiyorum; bilakis elif bir harftir, lâm bir harftir, mîm de bir harftir.*"
>
> (Tirmizi, "Fezailü'l-Kur'an", 16)

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

fikrini paylaş

Videodan hareketle "Dua etmek insanın fıtratında var mıdır?" sorusunu tartışınız.

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

Dua, insanın bütün benliğiyle Allah'a (cc) yönelerek O'ndan istemesi ve O'na kulluğunu ifade etmesidir.

İnsan duayla

- Allah'a (cc) şükreder.
- Allah'ı (cc) över.
- Allah (cc) ile iletişim kurar.

"(Ey Muhammed!) De ki: 'Duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin!..."

(Furkan suresi 77. ayet)

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- Yüce Allah, dua eden kullarına yakın olduğunu bildirir.
- İnsan, dua ederek Allah'a (cc) güvenini ve teslimiyetini gösterir.

"Kullarım, beni senden sorarlarsa (bilsinler ki) gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince dua edenin duasına cevap veririm. O hâlde, doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler."

(Bakara suresi 186. ayet)

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- Kur'an-ı Kerim'de, Allah'ın (cc) kullarına nasıl dua edeceklerini öğreten birçok örnek vardır.
- Dualarda
  - yardım isteme,
  - şükretme,
  - tövbe etme ve
  - sığınma gibi yönelişler yer alır.

"… Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver; bizi cehennem azabından koru…"

(Bakara suresi 201. ayet)

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

Dua Ederken Anabileceğimiz Esmayıhüsnadan Bazıları

Mucib	Tevvab	Settar	Gaffar	Afüv
Dualara karşılık veren ve dilekleri kabul edendir.	Hatalarından pişman olarak kendisine yönelen kullarının tövbelerini çokça kabul edendir.	Kullarının eksiklikleri, ayıpları ve kusurlarını şefkatiyle örtendir.	Bağışlaması kendinden ve sonsuz olan, tövbe eden kullarının günahlarını bol bol bağışlayarak onları cehennem azabından koruyandır.	Günahları hiçbir sorumluluk kalmayacak biçimde silip affedendir.

1.3. İBADET VE DUA EDEN BİR VARLIK OLARAK İNSAN

- Sesli ya da sessiz bir şekilde Allah'a (cc) dua edilebilir.
- İnsan, dua ederken duygu, düşünce, umut ve korkularını içtenlikle sunar.
- Şükretmek, tövbe etmek ve Yüce Allah'ı anmak da duadır.
- Dua, insana umut ve huzur verir.

"İnsana nimet verdiğimizde yüz çevirir ve yan çizer. Başına bir kötülük gelince de yalvarmaya koyulur."

(Fussilet suresi 51. ayet)

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

Surede Allah'ın varlığı, birliği ve evrendeki kudreti vurgulanır.

Geçmiş toplumların ibret alınacak hâllerinden ve ahiret inancının öneminden bahsedilir.

Mekke Dönemi'nde indirilen Rum suresi, altmış ayetten oluşur.

İnsan fıtratı, insanların davranışlarının sonuçları ve kıyamet günü üzerinde durulur.

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

17-18. Haydi siz, akşama ulaştığınızda (akşam ve yatsı vaktinde) sabaha kavuştuğunuzda, gündüzün sonunda ve öğle vaktine eriştiğinizde Allah'ı tespih edin (namaz kılın) ki göklerde ve yerde hamt O'na mahsustur.

- Ayetlerdeki **"Allah'ı tespih edin"** ifadesi, İslam âlimlerince namaz kılma emri olarak yorumlanmıştır.
- Namaz, Yüce Allah'a hamt etmenin ve O'nu tespih etmenin en önemli yoludur.
- Müslümanlar, namazda ve günlük hayatta Allah'a hamd ederek şükürlerini ifade ederler.

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

19. Ölüden diriyi, diriden de ölüyü O çıkarıyor; yeryüzünü ölümünün ardından O canlandırıyor. İşte siz de böyle çıkarılacaksınız.

- Ayette, ahiret hayatının varlığıyla ilgili deliller sunulmaktadır.
- Allah'ın (cc) kudreti, doğadaki yaratılış ve diriliş örneklerinde görülür.
- Baharın gelişi, ölümden sonra dirilişe örnek gösterilebilir.

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

20. O'nun kanıtlarından biri, sizi topraktan yaratmış olmasıdır. Sonra bir de baktınız ki, çoğalarak yeryüzüne dağılmış beşer topluluğusunuz.

- Ayet, Allah'ın (cc) kudretine Hz. Âdem'in yaratılışını örnek gösterir.
- Yüce Allah, Hz. Âdem'i topraktan yaratıp ona hayat vermiştir.
- O, insanı akıl, duygu ve öğrenme yeteneğiyle en güzel şekilde yaratmıştır.
- İnsanlar yeryüzüne yayılmış ve medeniyetler kurmuştur.

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

21. Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için ibretler vardır.

- Evlilik, Allah'ın (cc) kudretini gösteren önemli delillerden biridir.
- Kadın ve erkek birbirini tamamlayacak şekilde yaratılmıştır.
- Eşler arasındaki sevgi, merhamet ve huzur Yüce Allah'ın bir nimetidir.

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

22. O'nun delillerinden biri de gökleri ve yeri yaratması, dillerinizin ve renklerinizin birbirinden farklı olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler için (alınacak) dersler vardır.

- İnsanların farklı dil ve renklerde yaratılması Allah'ın (cc) kudretinin delillerinden biridir.
- Farklılıklar ayrılık sebebi değil, tanışma ve kaynaşma vesilesidir.
- İnsanlar, ırkları veya dilleriyle değil; takvaları ve güzel ahlaklarıyla değer kazanır.

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

23. Gece olsun gündüz olsun, uyumanız ve Allah'ın lütfundan (nasibinizi) aramanız da O'nun delillerindendir. Gerçekten bunda, işiten bir topluluk için ibretler vardır.

- Gece uyumak ve gündüz çalışıp rızık aramak, Allah'ın (cc) nimetlerindendir.
- Bu düzen, Allah'ın (cc) kudretini gösteren delillerden biridir.

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

24. Yine O'nun delillerindendir ki size korku ve ümit vermek üzere şimşeği gösteriyor, gökten su indirip ölümünün ardından yeryüzünü onunla diriltiyor. Doğrusu bunda, aklını kullanan bir topluluk için (alınacak) dersler vardır.

- Evrendeki tüm olaylar Allah'ın (cc) koyduğu düzene göre gerçekleşir.
- Yağmur ve şimşek, Yüce Allah'ın kudretini gösteren delillerdendir.

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

25. Göğün ve yerin O'nun buyruğu ile durması da O'nun delillerindendir. Sonra sizi bulunduğunuz yerden bir çağırdı mı hemen çıkıverirsiniz.

- Yer ve gök, Allah'ın (cc) kudretiyle düzen içinde varlığını sürdürür.
- Yüce Allah, evreni yoktan yaratıp yönetendir.
- Allah'ın (cc), kıyameti koparmaya ve insanları yeniden diriltmeye gücü yeter.

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

26. Göklerde ve yerde bulunanlar hep O'na aittir, hepsi O'na boyun eğmiştir.

- Yerde ve gökteki bütün varlıklar Allah'ın (cc) emrine uyar.
- Bütün varlıklar Allah'a (cc) aittir ve O'nun yönetimi altındadır.
- İnsan da Yüce Allah'ın hükmü altındadır.

1.4. KUR'AN'DAN MESAJLAR

27. Varlığı ilkin yaratan, sonra bunu tekrar eden O'dur ve bu O'nun için pek kolaydır. Göklerde ve yerde en yüce sıfat O'nundur. O mutlak galiptir, hikmet sahibidir.

- En üstün sıfatlar yalnızca Yüce Allah'a aittir.
- Yüce Allah'ın eşi ve benzeri yoktur.
- Allah (cc), dilediğini yoktan var eder ve evreni yönetir.
- Her şeyi yaratmak ve yönetmek Allah (cc) için kolaydır.

Ölçme ve Değerlendirme Soruları

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ